

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 15ΗΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1988

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΕΡΙΚΑ

ΕΠΙΔΟΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ 150 ΚΑΙ ΠΛΕΟΝ ΧΡΟΝΩΝ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ Κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΕΡΙΚΑ

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, μὲ ἐπίγνωση τῆς ἀποστολῆς τῆς νὰ ἐπικροτεῖ καὶ ἐισχύει κάθε μία ξεχωριστὴ δ η μ ι ο υ ρ γ ί α, πνευματικὴ, ἠθικὴ, κοινωνικὴ καὶ ἐθνικὴ στὸν τόπο μας, ἀποφάσισε ὁμοθυμῶς ν' ἀπονεύμει σήμερα τὴν ἐμπρέπουσα τιμὴ στὸ Ἐλεγκτικὸ Συνέδριον τῆς χώρας μας, τὸ ὁποῖο ἤδη πρὸ πενταετίας γιόρτασε τὴν ἑκατονπεντηκονταετηρίδα του.

Πρόκειται περὶ τοῦ παλαιότερου θεσμοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, μὲ διφυῆ νομικὸ χαρακτήρα, δ ι ο ι κ η τ ι κ ὸ ν ἀφ' ἑνὸς καὶ δικαστικὸν ἀφ' ἑτέρου· καὶ μὲ βασικὴ ἀποστολὴ τὸν ἔλεγχο διαχειρίσεως τοῦ δημοσίου πλούτου σὲ πολλοὺς τομεῖς.

Τὸν πρωτοσυνέλαβε ἡ ὑψιπετῆς διάνοια τοῦ Πλάτωνα καὶ Ἀριστοτέλη, οἱ ὁποῖοι διακήρυξαν, ὅτι χαρακτηριστικὸ γνώρισμα, *sine qua non*, μίας ἐδνομούμενης πολιτείας καὶ τῆς ὑγιοῦς δημοκρατίας εἶναι ὁ αὐστηρὸς ἔλεγχος τῶν διαχειριστῶν τοῦ Δημοσίου πλούτου. Καὶ ἡ πολιτεία τῶν Ἀθηναίων, ἀνταποκριθεῖσα στὰ ρήματά τους, θέσπισε ἀρμόδιον ὄργανο, τὸ θεσμὸ τῶν δέκα λογιστῶν τῆς Διοικήσεως, μ' ἐπ' ἀνδρωσὴ του ἀπὸ ἐκλεκτοὺς ἄρχοντες τῆς Πολιτείας. Ἐνα θεσμὸ, πὸν εὐλόγα ἀναγνωρίζεται ὡς ὁ πρόδρομος τοῦ σημερινοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου. Ἐκιοτε πέρασαν αἰῶνες καὶ αἰῶνες. Καὶ κανένας δὲν ἀμφισβήτησε τὴν ἀθθεντικότητα τῆς ιδέας τῶν Ἑλλήνων φιλοσόφων περὶ χρηστῆς διαχειρίσεως.

Τὸ σημερινὸ Ἐλεγκτικὸ Συνέδριον ἰδρύθη γρήγορα, ἔπειτα ἀπὸ τὴν Ἐπανάσταση τοῦ 21, ἀπὸ τὸν Κυβερνήτη Ἰω. Καποδίστρια, λόγῳ φανατικῆς του πίστεως ὅτι ὡς

ἀπαραίτητο στοιχείο γιὰ τὴ στερεὴ θεμελίωση τοῦ νεοϊδρυθέντος κράτους ἔπρεπε νὰ συντρέξει ὁ ἐνδελεχῆς, αὐστηρὸς ἔλεγχος τῶν διαχειριστῶν τοῦ χρήματος τοῦ ἀγῶνα. Ἡ ἔκτοτε πορεία του, ἐπὶ ἐνάμισον αἰῶνα, μ' ἐπικεφαλῆς ἐκλεκτὲς ἐπιστημονικο-ἠθικὲς προσωπικότητες, μέσα σὲ ταραγμμένες ἀπὸ πολιτικὸ φανατισμὸ καὶ πολέμους καὶ ἄλλα δεινὰ, δύσκολες φάσεις τῆς νεοελληνικῆς ἱστορίας, ὑπῆρξε ἀδιαιλίπτως ἀνελικτικῆ, τόσο σὲ δικαιοδοσίαι ὅσο καὶ σὲ ἀπόδοση, χωρὶς τὴν παραμικρὴ παρέκκλιση.

Τὸ ἔργο του, συνυφασμένο μὲ τὴν ἐπίτευξη τῆς οικονομικῆς δικαιοσύνης, ἀναμφισβητήτως ὑπῆρξε καὶ παραμένει δύσκολο, σκληρὸ. Λόγω ψυχοσυνθέσεως κατακτητικῆς πολλοὶ τὸ ἀντιπαθοῦν, ὅσο ἀντικειμενικὰ καὶ ἂν διεξάγεται. Μὰ τὸ αἶτημα γιὰ τίμια διαχείριση τοῦ δημόσιου χρήματος εἶναι ἐνστικτωδῶς ἐμπεδωμένο στὴ συνείδηση τῶν πολλῶν ἢ τουλάχιστον τοῦ μεγίστου ποσοστοῦ τοῦ συνόλου. Εἶναι οἰκουμενικὸ. Ὁ κόσμος θέλει καθαρὰ χέρια ἀπ' ὅσους διαχειρίζονται τὸ χρήμα τοῦ δημοσίου. Καὶ εὐλόγα ἀγαποῦν καὶ σέβονται τὸ ὄργανο ἐκεῖνο, πὺν στοργικὰ καὶ μὲ θάρρος θάλπει τὴν οικονομικὴ δικαιοσύνη. Πὺν στὸν τόπο μας εἶναι τὸ καταξιωμένο Ἐλεγκτικὸ Συνέδριο, στὸ ὁποῖο προκάζεται τῶρα κατ' εὐτυχίαν συγκυρία, μιὰ κορυφαία νομικὴ καὶ πνευματικὴ προσωπικότητα τοῦ τόπου μας, ὁ Πρόεδρος του, κ. Νικόλαος Θέμελης.

Κυρίες καὶ Κύριοι.

Αἰσθάνομαι ἰδιαίτερη τιμὴ, ἱκανοποίηση καὶ χαρὰ ἐπιδίδοντας εἰς αὐτὸν τὸ ἀκόλουθο ψήφισμα τῆς Ἀκαδημίας.

ΨΗΦΙΣΜΑ
ΤΥΧΗ ΑΓΑΘΗ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΝΤΟΣ ΕΝ ΤΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΕΡΙΚΑ
ΟΜΟΘΥΜΩΣ ΕΔΟΞΕ ΤΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΣΥΓΚΛΗΤΩ
ΕΠΙ ΤΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΙ ΕΚΑΤΟΝ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑ ΚΑΙ ΠΛΕΟΝ ΕΤΩΝ ΕΝ ΟΙΣ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ

ΤΑΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΑΣ ΕΛΕΓΧΟΝ ΜΕΤΑ ΠΑΡΡΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΘΕΝΟΥΣ ΤΗΝ
ΧΡΗΣΤΗΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΙΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΕΦΥΛΑΞΕ ΚΑΙ ΤΗ ΝΟΜΟ-
ΛΟΓΙΑ ΑΥΤΟΥ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ ΕΘΕΡΑΠΕΥΣΕ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ
ΕΔΡΑΙΩΣΙΝ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΧΡΗΣΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΜΠΕΔΩΣΙΝ
ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ ΣΥΝΕΒΑΛΕΤΟ ΣΥΝΕΛΟΝΤΙ Δ' ΕΙΠΕΙΝ ΤΗ ΚΑΘΟΛΟΥ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟ ΒΕΛΤΙΟΝ ΕΠΙΔΙΔΟΣΘΑΙ
ΕΒΟΗΘΗΣΕ

ΤΗΝ ΧΑΡΑΝ ΑΥΤΗΣ ΕΠΙ ΤΩ ΓΕΓΟΝΟΤΙ ΤΟΥΤΩ ΔΗΜΟΣΙΩΣ ΑΠΑΓΓΕΙΛΑΙ
ΕΥΧΑΣ ΤΕ ΤΩ ΕΛΕΓΚΤΙΚΩ ΣΥΝΕΔΡΙΩ ΠΕΜΠΕΙΝ ΑΕΙ ΤΑΙΣ ΓΝΩΜΑΙΣ ΑΥΤΟΥ
ΤΑΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΝΑΓΚΑΣ ΘΕΡΑΠΕΥΕΙΝ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΕΠ' ΑΓΑΘΩ ΤΟΝ ΔΕ
ΕΠΙΑΙΝΟΝ ΤΟΥΤΟΝ ΕΝ ΜΕΜΒΡΑΝΗ ΑΝΑΓΡΑΨΑΙ ΚΑΙ ΤΑΙΣ ΑΡΧΑΙΣ ΤΟΥ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΕΠΙΔΟΥΝΑΙ.

ΕΓΕΝΕΤΟ ΤΟΔΕ ΑΘΗΝΗΣΙ ΜΗΝΟΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΠΕΜΠΤΗ ΚΑΙ ΔΕΚΑΤΗ ΕΤΟΥΣ
ΟΓΔΟΥ ΚΑΙ ΟΓΔΟΗΚΟΣΤΟΥ ΚΑΙ ΕΝΑΚΟΣΙΟΣΤΟΥ ΚΑΙ ΧΙΛΙΟΣΤΟΥ ΑΠΟ
ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΕΡΙΚΑΣ

ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΠΑΛΛΑΝΤΙΟΣ

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΓΓΚΟΥ Κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΛΑΧΟΥ

Ὁ χρόνος δὲν μοῦ ἐπιτρέπει νὰ παρουσιάσω, ὅσο θὰ ἤθελα ἀνάγλυφα καὶ παραστατικά, τὴν ἱστορία καὶ τὸ ἔργο ἑνὸς ἀπὸ τοὺς περισσότερο ἀρτίους καὶ ἀποδοτικούς θεσμούς τῆς Χώρας: Τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου. Θὰ περιορισθῶ, κατ' ἀνάγκη, νὰ σκιαγραφήσω ἀπλῶς τὸ ἰδεολογικὸ καὶ ἱστορικὸ πλαίσιο μέσα στὸ ὁποῖο τὸ Συνέδριο ἀνθίσε καὶ ἐκαρποφόρησε· καὶ νὰ δείξω, ὅσο τοῦτο εἶναι δυνατό, τὸ νόημα τῆς ἀποστολῆς του μέσα ἀπὸ τὶς ἐναλλασσόμενες φάσεις τῶν κοινωνικο-πολιτικῶν ἐξελίξεων.

Τὸ νεότερο κράτος, Κυρίες καὶ Κύριοι, προέκυψε, ὅπως εἶναι γνωστό, ἀπὸ ἕναν ἰδιόμορφο συγκερασμὸ τῶν φιλελευθέρων ἰδεῶν καὶ τῶν συγκεντρωτικῶν τάσεων τῆς Ἀπολυταρχίας. Ὁ συγκερασμὸς αὐτὸς εἶχε ὡς συνέπεια τὸν διαχωρισμὸ κράτους καὶ ἰδιωτικῆς κοινωνίας καὶ τὴν παράλληλη αὐστηρὴ ἐφαρμογὴ τῆς ἀρχῆς τῆς νομιμότητος ὡς κρηπιδώματος τοῦ ὅλου κοινωνικο-πολιτικοῦ συστήματος.

Τὸ αὐταρχικὸ κράτος τοῦ παλαιοῦ καθεστῶτος τῆς μοναρχίας μετατρεπόταν, ἔτσι, σὲ Κράτος Δικαίου.

Ταυτοχρόνως, ὑπὸ τὴν ἐπίδραση τῶν συγκλινουσῶν ἰδεῶν τῆς ἀπεριόριστης προόδου καὶ τῶν φυσιοκρατικῶν ροπῶν τῆς οἰκονομικῆς ἐπιστήμης, ὁ καταμερισμὸς τῶν ἔργων ἐπὶ ὀρθολογικῶν βάσεων ἐμφανιζόταν ὡς ἡ ἀναγκαία προϋπόθεση γιὰ τὴν ὅσο τὸ δυνατόν ἀριότερη λειτουργία τῶν θεσμῶν στὸν τομέα, ἰδιαίτερα, τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως καὶ τῆς δημοσίας δαπάνης.

Στὸ πλαίσιο, ἀκριβῶς, τῶν γενικότερων αὐτῶν κοινωνικο-οἰκονομικῶν καὶ ἰδεολογικῶν ἐξελίξεων ἐδημοουργήθη, στὴ Γαλλία, τὸ ἔτος 1807, ἡ *Cour des Comptes*, κατ' ἀκριβολογία, τὸ Δικαστήριον τῶν Λογαριασμῶν, μὲ σκοπὸ τὴν ἀστυνόμευση, ὅπως ἐδήλωσε ὁ Ναπολέων Βοναπάρτης, τῆς δαπάνης τοῦ δημοσίου πλούτου.

Κατ' ἀπομίμηση αὐτοῦ τοῦ Δικαστηρίου ἰδρύθη, μὲ διάταγμα τῆς βασιλικῆς Ἀντιβασιλείας τῆς 27.9 | 1.10.1833, τὸ Ἐλεγκτικὸ Συνέδριον.

Γιὰ τὴν καλύτερη κατανόηση τῆς ἀποστολῆς καὶ τῆς εὐρύτερης σημασίας τοῦ θεσμοῦ στὸ πλαίσιο τοῦ ὀρθολογικὰ διαρθρωμένου Κράτους Δικαίου εἶναι χρήσιμο, ὡστόσο, νὰ δοθοῦν μερικὲς πρόσθετες διευκρινίσεις.

Ὁ χῶρος τοῦ κράτους δὲν εἶναι, ὅπως ὅλοι γνωρίζουν, χῶρος ἔργων, ἀπλῶς, ἀλλὰ καὶ χῶρος ἐξουσίας καὶ αὐταρχικῶν ρυθμίσεων. Ὁ καταμερισμὸς τῆς κοινωνικῆς ἐργασίας ὑπακούει, ἐδῶ, ἐπίσης σὲ μίαν ἄλλην ἀρχή, τὴν ὁποία ἡ πολιτικὴ θεωρία τοῦ Διαφωτισμοῦ καὶ τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως εἶχαν ἀναγάγει σὲ δόγμα: ἐννοῶ τὴν διάκριση τῶν ἐξουσιῶν, ἡ ὁποία, μαζὶ μὲ τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου

καὶ τοῦ πολίτη, ἀπετέλεσε, ὅπως ἀναγράφεται στὸ ἄρθρο 16 τῆς Γαλλικῆς Διακηρύξεως τοῦ 1789, τὴν πεμπτοσύνην τοῦ συνταγματικοῦ κράτους.

Ἡ ἀναφορά στὴ διακρίσιμότητα τῶν ἐξουσιῶν δὲν ξενίζει, φυσικά, κανένα, ἀφοῦ τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον χαρακτηρίζεται προεχόντως ὡς Δικαστήριον, ὅπως θὰ δοῦμε καὶ στὴ συνέχεια.

Ἡ ἀπεικόνισις τῆς διακρίσεως τῶν ἐξουσιῶν ἀπὸ τὸν Montesquieu καί, στὴ συνέχεια, ἀπὸ τὴν συνταγματικὴ θεωρίαν τοῦ 19ου αἰῶνα, ὑπὸ τὴ μορφὴ τῆς τριμεροῦς διακρίσεως τῶν λειτουργιῶν σὲ νομοθεσίαν, ἐκτέλεσιν καὶ δικαιοσύνην, ἔκανε νὰ πιστευθεῖ ὅτι πρόκειται ἀπλῶς καὶ μόνο γιὰ ἓνα θεωρητικὸ πρότυπον μηχανιστικῆς κατὰ κάποιον τρόπο ἐξισορροπήσεως ἀνταγωνιστικῶν στοιχείων τοῦ πολιτεύματος. Στὴν πραγματικότητά, πρόκειται μᾶλλον γιὰ μίαν μεταφορὰ καὶ προσαρμογὴν, στὸ ἐπίπεδον τῶν πολιτικῶν δυνάμεων, μιᾶς ἀρχῆς μὲ εὐρύτερη κοινωνικο-πολιτικὴ σημασίαν, ἀρχῆς τὴν ὁποία ὁ Ἀριστοτέλης εἶχεν ἐξαγγεῖλει πολλαχῶς, ἀλλὰ καὶ ἰδιαιτέρα ἐναργῶς στὸ ἀκόλουθον χωρίον τῶν Πολιτικῶν:

«Τὸ γὰρ ἐπανακρέμασθαι καὶ μὴ πᾶν ἐξεῖναι ποιεῖν ὅ,τι ἂν δόξη, συμφέρον ἐστίν· ἢ γὰρ ἐξουσία τοῦ πράττειν ὅ,τι ἂν τις ἐθέλη οὐ δύναται φυλάττειν τὸ ἐν ἐκάστῳ τῶν ἀνθρώπων φαῦλον».

Ἀρχῆς, λοιπόν, καθολικῆς κατὰ κάποιον τρόπο ψυχο-κοινωνικῆς σημασίας, τῆς ὁποίας ἡ ἐφαρμογὴ προϋποθέτει τὸν κατὰ νόμον ἐπιμερισμὸν τῶν ἀρμοδιοτήτων σὲ βλατὰ ἐπίπεδα, ἰδιαιτέρα ὁμοῦς στοὺς χώρους ὅπου τὰ ὕλικά συμφέροντα ἐνεργοῦν περισσότερο πιεστικά, κατ' ἐξοχὴν δὲ στοὺς τομεῖς διαχειρίσεως τοῦ δημοσίου πλούτου.

Ἀξίζει νὰ προστεθεῖ, ὅτι, ὅταν ὁ Ἀριστοτέλης ἐξήγγελλε αὐτὴ τὴν ἀρχήν, εἶχεν ἐμπρὸς τοῦ τοῦ πολλοῦ ἐπεξεργασμένους θεσμοὺς τῆς Ἀθηναϊκῆς Δημοκρατίας, ἰδιαιτέρα στὸν τομέα τῆς δημοσιονομικῆς διαχειρίσεως, ὅπου ὁ θεσμὸς τῶν Δέκα Λογιστῶν, καθὼς καὶ ἄλλα οἰκονομικο-τεχνικὰ μέτρα, λειτουργοῦσαν μὲ αὐστηρότητα καὶ μὲ συνέπεια.

Κάτω ἀπὸ τὸ φῶς αὐτῆς τῆς εὐρύτερης ἀρχῆς διακρίσεως καὶ ἐπιμερισμοῦ τῶν ἀρμοδιοτήτων καὶ τῶν δικαιοδοσιῶν πρέπει νὰ τοποθετήσωμε ἀσφαλῶς τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον γιὰ νὰ κατανοήσωμε τὸ σκοπὸ καὶ τὴν σημασίαν τῆς ἀποστολῆς του.

Πρέπει νὰ ὑπενθυμίσωμε, πρῶτα, ὅτι τὴν ἀνάγκη ὀρθολογικοῦ καὶ ἀποτελεσματικοῦ ἐλέγχου τῆς διαχειρίσεως τοῦ δημοσίου πλούτου ὑπὸ τὴν εὐρύτερη αὐτὴ ἔννοια ἀνεγνώρισε καὶ ἡ ἀγωνιζομένη Ἑλλάδα τοῦ '21 μὲ τὴν δημιουργίαν, ἰδιαιτέρα, ἀπὸ τὸν Κυβερνήτη Ἰωάννη Καποδίστρια, τοῦ «Λογιστικοῦ Συμβουλίου», προ-

δρομικοῦ θεσμοῦ τοῦ μέλλοντος νὰ ἰδρυθεῖ ἀπὸ τὴν Ἀντιβασιλεία Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου.

Ἐκεῖνο, ὅπωςδὴποτε, πὸν χαρακτηρίζει τὶς περαιτέρω ἐξελίξεις τοῦ θεσμοῦ στὴ νεώτερη Ἑλλάδα εἶναι ἡ κατονόηση τῆς ἀνάγκης ἐπηξημένων ἐγγυήσεων γιὰ τὴν ὀρθὴ καὶ συνεπῆ λειτουργία τοῦ θεσμοῦ, ὅπως τὸ ἀποδεικνύει ἡ προϊῶσα συνταγματοποίησή του.

Μποροῦμε νὰ σταθοῦμε γιὰ λίγα λεπτά σ' αὐτὴ τὴν ἰδιαίτερη κάτοψη τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, πὸν θὰ μᾶς ἐπιτρέψει νὰ κατανοήσομε καὶ τὸ οὐσιῶδες περιεχόμενο τῆς ἀποστολῆς του.

Ἦδη τὸ Σύνταγμα τῆς 18ης Μαρτίου 1844 καθιερώνει, στὸ ἄρθρο 87, μετὰ παρέλευση πενταετοῦς προθεσμίας ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του, τὴν ἰσοβιότητα τῶν ἐχόντων δικαίωμα ψήφου μελῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου.

Εἴκοσι χρόνια ἀργότερα, τὸ Σύνταγμα τοῦ 1864 (ἄρθρο 98) καθιερώνει τὴν ἰσοβιότητα τῶν Ἐλεγκτῶν καὶ τῶν Παρέδρων. Τὸ ἴδιο ἐπαναλαμβάνεται στὸ δημοκρατικὸ Σύνταγμα τῆς 3ης Ἰουνίου 1927 (ἄρθρο 106).

Λεπτομερέστερες διατάξεις περιλαμβάνονται στὰ μεταγενέστερα Συντάγματα.

Στὸ Σύνταγμα τοῦ 1952 (ἄρθρο 98) ἡ ἀνεξαρτησία τῶν μελῶν του κατοχυρώνεται πληρέστερα, ὀρίζεται δὲ ρητῶς ὅτι «ἀποφάσεις τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ἀφορῶσαι καταλογοισμὸν ὑπολόγων καὶ ἀπονομῆν συντάξεων δὲν ὑπόκεινται εἰς τὸν ἔλεγχον τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας».

Ἡ ὁλοένα εὐρύτερη συνταγματοποίηση τοῦ θεσμοῦ ὁλοκληρώνεται κατὰ κάποιον τρόπο στὸ ἰσχῶν Σύνταγμα, τὸ ὁποῖο, μολονότι ἐντάσσει ἰn globo τὸ Ἐλεγκτικὸ Συνέδριο στὸ τμῆμα πὸν ρυθμίζει τὰ τῆς Δικαστικῆς Ἐξουσίας, κατὰ τὴν προαναφερθεῖσα τριμερῆ διάκριση, ἀπαριθμεῖ ὅλες τὶς κατηγορίες ἀρμοδιοτήτων πὸν ἀνήκουν σ' αὐτό, καὶ ἐκεῖνες δηλαδὴ πὸν δὲν εἶναι κατὰ κυριολεξία δικαιοδοτικές.

Εἰδικότερα, στὸ ἄρθρο 98 τοῦ Συντάγματος προβλέπεται, πλὴν ἄλλων ἐκ τοῦ νόμου ἀνατεθειμένων σ' αὐτὸ καθηκόντων, ἡ ἐλεγκτικὴ ἀρμοδιότητα τοῦ Συνεδρίου ἐπὶ τῶν δαπανῶν τοῦ κράτους, τῶν ὀργανισμῶν τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως ἢ ἄλλων νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου· θεσμοθετεῖται, ἐπὶ συνταγματικοῦ πλέον ἐπιπέδου, ἡ ἐτήσια ἔκθεση πρὸς τὴ Βουλὴ ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ καὶ τοῦ ἰσολογισμοῦ τοῦ κράτους, καθὼς καὶ ἡ γνωμοδοτικὴ του ἀρμοδιότητα ἐπὶ τῶν νόμων περὶ συντάξεων, καὶ ἀνατίθεται σ' αὐτὸ ὁ ἔλεγχος τῶν λογαριασμῶν τῶν δημοσίων ὑπολόγων.

Σὲ ὅλες τὶς παραπάνω περιπτώσεις δὲν ἐφαρμόζονται οἱ διατάξεις τῶν παραγράφων 2 καὶ 3 τοῦ ἄρθρου 93 περὶ δημοσιότητος τῶν συνεδριάσεων καὶ αἰτιολογίας τῶν ἀποφάσεων. Ἀντιθέτως, ἐπιβάλλεται ἡ τήρηση τῶν ἐν λόγῳ διατάξεων προ-

κειμένου περι τῆς ἐκδικάσεως ἐνδίκων μέσων ἐπὶ διαφορῶν ἐξ ἀπονομῆς συντάξεων ἢ ἐλέγχου τῶν λογαριασμῶν ὅπως καὶ ἐπὶ διαφορῶν ἀναφερομένων σὲ θέματα εὐθύνης δημοσίων ὑπαλλήλων ἢ ὑπαλλήλων ὀργανισμῶν τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως λόγῳ προκληθείσης ζημίας στὸ κράτος ἢ τοὺς ἐν λόγῳ ὀργανισμούς. Τέλος, ἐπαναλαμβάνεται ἡ διάταξη σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία οἱ σχετικὲς μὲ τὸν ἔλεγχον τῶν δαπανῶν τοῦ κράτους ἀποφάσεις δὲν ὑπάγονται στὸν ἀκυρωτικὸ ἔλεγχον τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

Οἱ συνταγματικὲς ἐγγυήσεις πὸν καλύπτουν τὰ μέλη τοῦ Συνεδρίου, τὸ τοποθετοῦν, ὅπωςδήποτε, σὲ κάθε περίπτωση, σὲ ἀνάλογο ὕψος ἀνεξαρτησίας μὲ τοὺς ἐν γένει θεσμοὺς τῆς Δικαιοσύνης, πράγμα πὸν συνάδει ἀπολύτως μὲ τὸ λεπτὸ περιεχόμενον τῆς ἀποστολῆς του.

Κατὰ ρητές, ἄλλωστε, διατάξεις τοῦ Συντάγματος, τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου τῆς πολιτικῆς καὶ ποινικῆς δικαιοσύνης συμμετέχει ὁ ἐντεταλμένος στὸ Συνέδριον Γενικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ἐπικρατείας (ἄρθρο 90), ἐνῶ μετέχουν ἐπίσης τοῦ Ἀνωτάτου Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου δύο ἐκ τῶν Ἀντιπροέδρων ἢ τῶν Συμβούλων αὐτοῦ (ἄρθρον 91). Ὁ Πρόεδρος τοῦ Συνεδρίου μετέχει, ἐξ ἄλλου, τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρο 100 τοῦ Συντάγματος Ἀνωτάτου Εἰδικοῦ Δικαστηρίου, ἐνῶ κατὰ τὸ ἄρθρο 99 ἓνας ἐκ τῶν Συμβούλων μετέχει τοῦ Δικαστηρίου Κακοδικίας.

Ἄν ἐξέθεσα μὲ κάποια λεπτομέρεια τὶς συνταγματικὲς διατάξεις πὸν ἀναφέρονται στὸ Ἐλεγκτικὸ Συνέδριον, εἶναι διότι ἀπὸ αὐτὲς προκύπτει ἀνάγλυφα ἡ μεγάλη ἀποστολὴ ἀλλὰ καὶ ἡ ἰδιομορφία τοῦ θεσμοῦ. Σὲ ὄλες τὶς περιπτώσεις, τὸ Συνέδριον εἶναι ἀσφαλῶς φρουρὸς τῆς νομιμότητος σὲ ἐκτεταμένους καὶ νευραλγικούς τομεῖς τῆς δημοσίας ζωῆς. Στους κόλπους του διασταυρῶνονται ἀρμοδιότητες πὸν διασποῦν τὴν αὐστηρὴν τριμερῆ διάκριση τῶν ἐξουσιῶν, ἀλλὰ πὸν ἐπαληθεύουν, ταυτόχρονα, τὴν εὐρύτερη, ἀριστοτελικὴ ἀρχὴ τῆς θεμιτῆς καὶ νόμιμης κατανομῆς τῶν ἀρμοδιοτήτων πὸν ἀνέφερα προηγουμένως.

Ἐκεῖνο, ὅμως, πὸν προέχει νὰ ὑπογραμμισθεῖ ἰδίως στὴν ἀναγκαστικὰ βραχύτατη αὐτὴ ὁμιλία, εἶναι ὅτι στοὺς κόλπους τοῦ νεωτέρου συγκεντρωτικοῦ κράτους δικαίου πὸν ἀνέκλυψε μέσα ἀπὸ τὴ θύελλα τῶν φιλελευθέρων ἐπαναστάσεων τοῦ περασμένου αἰῶνα, τὸ Ἐλεγκτικὸ Συνέδριον ἔγινε ἀντιληπτὸ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς ἓνα ἀπὸ τὰ «μεγάλαια σώματα τοῦ κράτους» — *les grands corps de l'Etat*, ὅπως λέγεται ἀκόμη στὴ χώρα ὅπου ἀνέκλυψε ὁ θεσμός— σώματα τὰ ὁποῖα, γιὰ νὰ φέρουν σὲ αἴσιο πέρας τὸ μεγάλο ἔργο πὸν τοὺς ἔχει ἀνατεθεῖ, πρέπει νὰ διαθέτουν τὸ κύρος καὶ τὴν ἐσωτερικὴ συνοχὴ πὸν ἐξασφαλίζουν ὄχι μόνον τὸ νομοθετικὸ πλαίσιο, ἀλλὰ καὶ ἡ παράδοση καὶ ἡ προσωπικὴ ἀξία τῶν προσώπων πὸν τὰ ἐπανδρῶνουν καὶ τὰ ὑψηροῦν.

Βρισκόμαστε, λοιπόν, σήμερα εμπρός σὲ ἓνα τέτοιο «μεγάλο σῶμα τοῦ κράτους» πὸν ἔχει πράγματι καταξιωθεῖ στήν ἱστορία μας, μὲ ὅλα αὐτὰ τὰ ἀντικειμενικά καὶ ὑποκειμενικά στοιχεῖα πὸν τὸ συναπαρτίζουν.

Τοῦτο δὲν σημαίνει, ἀσφαλῶς, ὅτι τὸ Ἐλεγκτικὸ Συνέδριο δὲν αἰσθάνεται καὶ αὐτὸ τοὺς κραδασμοὺς πὸν συνεπάγεται ἡ τρομακτικὴ δίνη τῶν καιρῶν.

Ὁ θεσμὸς ἐπενοήθη, ὅπως ἐλέχθη στήν ἀρχή, σὲ μία ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποία ὁ διαχωρισμὸς κράτους καὶ ἰδιωτικῆς κοινωνίας ἐπεφύλασσε στὸ πρῶτο μία περιορισμένη ἀκτίνα δράσεως. Ὁ δημόσιος τομέας, ὅπως θὰ ἐλέγαμε σήμερα, ἦταν περιορισμένος στήν καθαρὴ δημοσιονομικὴ λειτουργία. Ἡ σύγχρονη τεραστία ἐπέκταση αὐτοῦ τοῦ τομέα, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀλληλεξαρτήσεις καὶ διασταυρώσεις ἀνάμεσα στὴ δημόσια καὶ τὴν ἰδιωτικὴ οἰκονομία τροποποιοῦν ἀναγκαστικὰ τὸ περιεχόμενο καὶ τὴν ἀποστολὴ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, ἀφοῦ τὸ ἴδιο εἶναι ὑποχρεωμένο νὰ παρακολουθεῖ τίς ποσοτικὲς καὶ ποιοτικὲς μεταβολὲς τῆς νομοθεσίας. Συμβαίνει, ἔτσι, πολλοὶ νὰ δυσανασχετοῦν, κατὰ τὸ μέτρο πὸν οἱ διαδικασίαι ἰδίως τοῦ προληπτικοῦ ἐλέγχου ἀνακόπτουν κάποτε χρήσιμες καὶ ἐπείγουσες δραστηριότητες. Ὅπως δὲποτε, ἂν εἶναι ἐνδεχομένως ἐπιβεβλημένες, στὸ σημεῖο αὐτό, κάποιες λελογισμένες νομοθετικὲς ἀναπροσαρμογὲς ἢ βελτιώσεις, ἢ ἀναγκαιότητα ἐν γένει τοῦ δημοσιονομικοῦ ἐλέγχου προληπτικοῦ καὶ κατασταλτικοῦ, ὅχι μόνον δὲν μειώνεται ἀλλὰ γίνεται, ἀντιθέτως, ὀλοένα καὶ περισσότερο ἐπιτακτικὴ, ὅσον ἐντείνονται καὶ ἐπεκτείνονται οἱ κίνδυνοι καταχρήσεων συνεπεῖα τῆς πολυπλοκοποιήσεως τῶν κοινωνικο-οἰκονομικῶν δομῶν.

Γιὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἀντιμετώπιση αὐτῶν τῶν κινδύνων καὶ τὴν ὁμαλὴ λειτουργία τοῦ συγχρόνου δημοκρατικοῦ καὶ κοινωνικοῦ Κράτους Δικαίου δὲν ὑπάρχει ἀσφαλῶς πολυτιμότερος θεσμὸς ἀπὸ τὸν ἱστορικὰ καταξιωμένο θεσμὸ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, στὸ ὁποῖο σήμερα ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἀποτίει ὀφειλόμενο πρὸς αὐτὸ φόρο τιμῆς.

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ Κ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΘΕΜΕΛΗ

Είναι μιὰ μεγάλη, μιὰ ιστορική, και σπουδαία στιγμή για τὸ Ἐλεγκτικὸ Συνέδριο τῆς Χώρας μας, ἢ ἀποψινὴ εἰδικὴ Συνεδρία τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.

Μετὰ τὴν ἐμπνευσμένη και τεκμηριωμένη ὁμιλία τοῦ καθηγητῆ και μέλους τῆς Ἀκαδημίας κ. Γ. Βλάχου και τὸ τιμητικὸ ψήφισμα ποὺ πρὸ ὀλίγου μοῦ ἐπιδόσατε, Κύριε Πρόεδρε, οἱ συνάδελφοί μου δικαστικοὶ λειτουργοὶ και δικαστικοὶ ὑπάλληλοι στὸ Συνέδριο, νοιώθουμε ὑπερήφανοι και ἔχω τὴν ὑποχρέωση νὰ διερμηνεύσω σὲ σᾶς, και σὲ ὅλα τὰ μέλη τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν τὴ μεγάλη χαρὰ, τὴν ἰδιαίτερη συγκίνησή μας και τὶς θερμὲς εὐχαριστίες μας για τὴν ἀνεκτίμητη και σπουδαία αὐτὴ τιμητικὴ διάκριση τοῦ Ἀνωτάτου πνευματικοῦ καθιδρύματος τῆς Χώρας.

Νοιώθουμε ὑπερήφανοι γιατί διαπιστώνουμε, ὅτι ἡ πνευματικὴ ἡγεσία τῆς Χώρας μας ἀναγνωρίζει τὴ σπουδαιότητα και τὴ σημαντικὴ ἀποστολὴ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, ἰδιαίτερα δὲ ἐκεῖνη τοῦ φύλακα τοῦ δημοσίου θησαυροῦ. Και γιατί περαιτέρω ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἐπαινεῖ τὴν παρηγοσία, τὸ θάρρος και τὸ σθένος τῶν δικαστικῶν λειτουργῶν και ἐλεγκτικῶν ὀργάνων τοῦ Δικαστηρίου μας ν' ἀντιστέκονται κατὰ τὴν ἐκτέλεση τῶν καθηκόντων τους σὲ κάθε ἐπέμβαση ἀπὸ ὅπου δῆποτε και ἂν προέρχεται. Ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς διαβεβαιώσω, Κυρίες και Κύριοι, ὅτι μὲ παρηγοσία και θάρρος ἐκπλήρωσε και προσπαθεῖ πάντοτε νὰ ἐκπληρῶνει τὸ Ἐλεγκτικὸ Συνέδριο τὸ χρέος του.

Ὅτι δὲν ἐπιτρέψαμε νὰ διαγραφεῖ ἀπὸ τὶς συνειδήσεις μας και νὰ διατηρεῖται τυπικὰ στὴ γλώσσα ἢ λέξη χρέος, ἀλλὰ προσπαθήσαμε νὰ τὴν ἀναδείξουμε σὲ πρωταρχικὴ ἀξία.

Ὁ ποιητῆς κ. Νικηφόρος Βρεττάκος κατὰ τὴν ἐπίσημη τελετὴ τῆς εἰσόδου του στὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν στὶς 9 Φεβρουαρίου 1988 τόνισε μὲ ἐμφαντικότητα: Τὸ νὰ γεννηθεῖ κανεὶς σ' αὐτὴ τὴ ζωὴ εἶναι εὐλογία. Τὸ νὰ γεννηθεῖ σ' αὐτὸ τὸ τόπο εἶναι διπλὴ εὐλογία, ἀλλὰ διπλὸ και τὸ χρέος. Ἐθνικοὶ λόγοι, ἀνθρώπινοι λόγοι, θεῖοι λόγοι ἐπιβάλλουν νὰ μὴν ἐπιτρέψουμε νὰ διαγραφεῖ ἀπὸ τὴ διαρκῶς συρρικνούμενη γλώσσα μας ἡ λέξη «χρέος».

Πιστεύω ὅτι πρὸς τὴν παραίνεση αὐτὴ τοῦ ποιητῆ ἀνταποκρίθηκε πλήρως τὸ Ἐλεγκτικὸ Συνέδριο και μάλιστα στοὺς σημερινούς χαλεπούς για τὴν Ἑλληνικὴ Κοινωνία καιρούς.

Δὲν ἐπιτρέψαμε καμμιά παρέκκλιση ἀπὸ τὸ χρέος μας, ὅπως δὲν ἐπιτρέψαμε τὴν εἴσοδο τῆς πολιτικῆς στὸ χῶρο μας, γιατί πιστεύουμε στὴν ἀνεπανάληπτη ρῆση τοῦ Μπεκαρία μὲ τὴν ὁποία διακήρυξε ὅτι «Ὅταν ἡ πολιτικὴ εἰσέρχεται στὸ

ναό τῆς Θέμιδος ἀπὸ τῆ Θύρα ἢ Δικαιοσύνη φεύγει ἀπὸ τὸ παράθυρο καὶ μεταβαίνει στοὺς Οὐρανούς».

Ἡ εὐλικρόνεια καὶ ἡ ἐντιμότητα ἐπιβάλλουν νὰ ἀναγνωρίσουμε ὅτι τὸ σημερινὸ κλίμα στὴ Χώρα μας εἶναι ἀρκετὰ βεβαρημένο.

Καθολικὴ εἶναι ἡ ἐντύπωση, ὅτι ἀντιμετωπίζουμε μιὰ πολύμορφη κρίση, κρίση ἀξιών, θεσμῶν, δημόσιας ζωῆς: Καὶ πρέπει νὰ παραδεχθοῦμε ὅτι ἀτυχῶς εἶναι ἔκδηλα τὰ συμπτώματα τοῦ ἠθικοῦ μιθριδατισμοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Κοινωνίας, ἡ κατάπτωση τῶν ἠθικῶν ἀντιστάσεων καὶ ἡ ἔλλειψη τῶν ἠθικῶν ἀνακλαστικῶν, ἡ σύγχυση, ἡ ἀμβλημένη εὐθύνη καὶ ἡ νοχελικὴ συγκατάβαση μὲ τὴν ὁποία ἀντιμετωπίζουμε τὴν πολύμορφη αὐτὴ κρίση εἰδικότερα δὲ τὴ διασπάθιση τοῦ δημοσίου χρήματος, δηλ. τοῦ χρήματος τῶν Ἑλλήνων φορολογουμένων.

Ἐπιτρέψατέ μου νὰ ἀναφερθῶ στὸ σημεῖο αὐτὸ στὶς ἀξιωματιόμηνους δηλώσεις τοῦ ἀείμνηστου Προέδρου καὶ Ἀκαδημαϊκοῦ Παναγ. Κανελλόπουλου στὶς 21 Ὀκτωβρίου 1985 εἰδικότερα δὲ σὲ ὅσα ἐπεσήμανε γιὰ τὴν οἰκονομία μας, καὶ γιὰ τὴν ἐκτεταμένη φυγοπονία καὶ τὴ γενικευμένη διεκδικητικὴ νοοτροπία μας συνακόλουθο τῆς καταναλωτικῆς συμπεριφορᾶς μας. «Ἄσχετα καὶ πέρα ἀπὸ τὶς εἰδικὲς εὐθύνες τῶν κομμάτων ποὺ κυβέρνησαν καὶ κυβερνοῦν τὴν Χώρα, βαρότατη εὐθύνη φέρουμε ὅλοι οἱ Ἕλληνες, γιὰ τὸ κατάντημα στὸ ὁποῖο ἔχει περιέλθει ἡ οἰκονομία μας. Καταναλώνουμε πολὺ περισσότερα ἀπ' ὅσα ἦταν ἄλλοτε ἐπαρκέστατα γιὰ μιὰ σχετικὰ καλὴ ζωὴ καὶ δουλεύουμε πολὺ λιγότερο ἀπ' ὅ,τι θὰ ἔπρεπε, δηλ. ἀπ' ὅ,τι θὰ ἦταν ἀναγκαῖο γιὰ νὰ συντελέσουμε στὴν αὔξηση τῆς παραγωγικότητος τῆς Χώρας μας. Ἄν μέσα σὲ δύο ἢ τρεῖς χρόνια δὲν μειωθοῦν οὐσιωδῶς τὰ ἐλλείμματα τοῦ Κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ γενικότερα οἱ δαπάνες τοῦ δημοσίου τομέα, καθὼς καὶ ἡ παθητικότητα τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν, ἂν δὲν διπλασιασθεῖ ἡ ἀπόδοση τῆς ἐργασίας ὄλων, ἂν δὲν ἐπιβάλλουμε στοὺς ἑαυτοὺς μας νὰ γίνουμε φτωχότεροι ἢ μᾶλλον νὰ ξοδεύουμε μόνο τόσα, ὅσα θὰ ξοδεύαμε ἂν ἦμασταν φτωχότεροι, ἂν δὲν σταματήσουν οἱ κινητοποιήσεις καὶ ἀντιδράσεις καὶ δὲν πνεύσει ἓνα καθαρὸ ἀεράκι θυσίας, ἡ Χώρα μας, μὲ ὁποιοδήποτε κοινωνικὸ σύστημα, εἴτε μὲ σύστημα νεοφιλελεύθερο εἴτε μὲ σύστημα μικτῆς οἰκονομίας, θὰ παύσει νὰ εἶναι ἀνεξάρτητο κράτος καὶ ὁ λαὸς θὰ παύσει νὰ ἔχει τὸ κεφάλι ψηλά».

Στὴ συγκράτηση τῶν δημοσίων αὐτῶν ἐλλειμμάτων, ποὺ ἀνέφερε ὁ Πρόεδρος Παναγιώτης Κανελλόπουλος καὶ τὸν περιορισμὸ τῶν δημοσίων δαπανῶν συμβάλλει καὶ τὸ Ἐλεγκτικὸ Συνέδριο μὲ τὶς μικρὲς δυνατότητές του καὶ στὰ μέτρα ποὺ τοῦ ἐπιτρέπει ἡ κείμενη νομοθεσία, ὅταν σημειώνει σπατάλες στὸ δημόσιο τομέα, ὅταν μὲ τὴν ἐτήσια ἔκθεσή του σημειώνει τὶς ἴδιες παραλείψεις, τὶς ἴδιες ὑπερβάσεις, τὶς ἴδιες καταστρατηγήσεις καὶ πλημμέλειες, τὴν ἴδια κεκτημένη ταχύτητα κατά-

χρησης τῆς δυνατότητας παρεκκλίσεων πὸν παρέχουν οἱ κείμενες διατάξεις, δταν διαπιστώνει ὅτι γιὰ κάθε ἐποχὴ τὸ δημόσιο χρήμα εἶναι, ὅπως πρόσφατα διεκήρυξε ἀπὸ τὶς στήλες ἔγκυρης Ἐφημερίδας Βουλευτῆς καὶ τέως Ὑπουργός, ἁγιασμός ἀπὸ τὸν ὁποῖο περιμένουν νὰ γεμίσουν τὰ δοχεῖα τους οἱ περιστασιακοὶ πιστοί.

Θὰ πρέπει στὸ σημεῖο αὐτὸ νὰ σᾶς διαβεβαιώσω κυρίες καὶ κύριοι, ὅτι στὸ δικαστικὸ καὶ διοικητικὸ προσωπικὸ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου δὲν ὑπάρχει οὔτε κακὴ πίστη, οὔτε κακοβουλία οὔτε πρόθεση νὰ παραστήσουν τοὺς κήσορες τοῦ Δημοσίου χρήματος. Δὲν παραγνωρίζει τὸ Ἐλεγκτικὸ Συνέδριο, ὅτι τὸ ἔργο τῆς Διοίκησης εἶναι βαρύτερο καὶ δυσκολότερο, ὅτι κάθε ἐλεγχόμενο πρόσωπο ἀντιμετωπίζει δυσκολίες καὶ προβλήματα στὸ ἔργο πὸν ἐκτελεῖ. Οἱ ἐλεγκτικὲς ὑπηρεσίες τοῦ Συνεδρίου δὲν παραγνωρίζουν τοῦτο. Τὸ κατανοοῦν, μέχρι τοῦ σημείου μάλιστα νὰ βοηθοῦν ἀθόρυβα τοὺς ἐλεγχόμενους. Καὶ δὲν παύουμε νὰ σνιστοῦμε στὰ ἐλεγκτικὰ μας ὄργανα, ὅτι κατὰ τὴν ἄσκηση τῆς ἀρμοδιότητάς τους αὐτῆς πρέπει νὰ πρυστανεύουν ἢ σύνεση, ἢ σωφροσύνη, ἢ μετριοπάθεια καὶ ἢ κατανόηση, ὥστε νὰ μὴ μπερδεύονται στὰ πόδια τῆς Διοίκησης καὶ νὰ μὴν ἀποτελοῦν μὲ τὶς ἐνδεχόμενες ὑπερβολές τους, ἀνασταλτικὸ φραγμὸ στὴν ἀναπτυξιακὴ προσπάθεια τῆς Χώρας.

Ὅμως καὶ ἡ κοινὴ γνώμη προβάλλει τὴν εὐλογη ἀξίωση νὰ πληροφορεῖται ἀπὸ μιὰ Κρατικὴ ἀρχὴ πὸν ἔχει πλήρη κατὰ τὸ Σύνταγμα ἀνεξαρτησία, τὴ σύννομη, τὴν τίμια καὶ ἀποτελεσματικὴ διαχείριση τοῦ δημοσίου χρήματος, σήμερα μάλιστα πὸν ἔνα σημαντικὸ μέρος τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς εἰσρέει στὰ δημόσια ταμεῖα γιὰτὶ ἀπαιτοῦνται τεράστια κεφάλαια γιὰ τὴν ἐξασφάλιση τῆς ὁμαλῆς καὶ εὐεθυμῆς λειτουργίας τῆς κρατικῆς μηχανῆς καὶ γιὰ τὴν ἱκανοποίηση τῶν ἀναγκῶν τῆς καταναλωτικῆς κοινωνίας.

Γι' αὐτὸ σήμερα, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη ἐποχὴ, ἐνόψει καὶ τῆς πολυπλοκότητος τῶν δημόσιων συναλλαγῶν πὸν διαρκῶς πολλαπλασιάζονται λόγω τοῦ ἀξανομένου κρατικοῦ παρεμβατισμοῦ, θεσμοὶ ἄμυνας καὶ προστασίας τοῦ δημοσίου πλούτου, ὅπως εἶναι τὸ Ἐλεγκτικὸ Συνέδριο, πρέπει νὰ βρίσκονται στὴν πρώτη γραμμὴ τοῦ Ἐθνικοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ λρέπει συνέχεια νὰ βελτιώνονται, νὰ ἀναβαθμίζονται, νὰ ἀναδιοργανώνονται καὶ νὰ τοὺς παρέχεται κάθε ὕλικὴ ὑποστήριξη γιὰ νὰ εἶναι σὲ θέση νὰ ἐκπληροῦν ἀποτελεσματικὰ τὴν ἐθνικὴ τους ἀποστολή.

Αὐτὸς ἀκριβῶς εἶναι ὁ λόγος, πὸν στὰ ὁμόλογα ἰδρύματα τῶν Χωρῶν-Μελῶν τῆς Ε.Ο.Κ. μὲ τὰ ὁποῖα συχνὰ συλλειτουργοῦμε στὰ πλαίσια τῆς κοινοτικῆς συνεργασίας μας γύρω ἀπὸ τὸ Εὐρωπαϊκὸ Ἐλεγκτικὸ Συνέδριο, ἢ ἀνεξαρτησία τῶν Σωματίων αὐτῶν συμπληρώνεται μὲ πλήρη χρηματοδοτικὴ καὶ προϋπολογιστικὴ αὐτοτέλεια. Καὶ ὅπως μᾶς διαβεβαιώνουν οἱ συνάδελφοί μας τῶν Χωρῶν αὐτῶν αὐτὸς

είναι ο μόνος τρόπος να λειτουργεί ένα 'Ελεγκτικό Ίδρυμα χωρίς την οικονομική κηδεμονία της Διοικήσεως την οποία ελέγχει, γιατί αλλιώς ελέγχεται απ' αυτήν.

Την συμβολή λοιπόν αυτή του 'Ελεγκτικού Συνεδρίου στην περιφρούρηση του δημοσίου χρήματος, στην εδραίωση της έννοιας των αρχών της χρηστής διοικήσεως και στην εμπέδωση του Κράτους δικαίου γενικότερα, τιμᾶ ἀπόψε ἡ 'Ακαδημία 'Αθημῶν. Ἡ ἀποψινὴ ἐκδήλωσή σας, κύριοι ἀκαδημαϊκοί, ἀποτελεῖ μέσα σ' αὐτὴ τὴν καταχνιά καὶ τὸ ζοφερὸ κλίμα πὸν περνᾶμε τοὺς τελευταίους καιροὺς, μιὰ ἀνάσα δροσιᾶς καὶ ἐλπίδας, ἓνα ἐλπιδοφόρο μῆνυμα. "Οτι δὲν τελείωσε ἡ ἱστορική μας πορεία, ὅτι δὲν κηδεύουμε τὴν πατρίδα, ὅτι τρέφουμε πολλὰς ἐλπίδες καὶ διατηροῦμε τὰ ὄραματά μας. Καὶ διασαλπίζεται μὲ τὸ τιμητικὸ ψήφισμά σας γιὰ τὸ μακροβιότερο δημόσιο ὄργανισμὸ τῆς Χώρας, ὅτι ὑπάρχουν θεσμοὶ πὸν μάχονται καὶ ἐπιτελοῦν στὸ ἀκέραιο τὸ καθήκον τους, ὅτι δὲν χάθηκαν οἱ ἱκανοὶ καὶ τίμιοι ἄνθρωποι πὸν ἀγωνίζονται εἰλικρινὰ γιὰ τὸν τόπο αὐτό, ὅτι δὲν χάσαμε τὸν ψυχισμό μας καὶ τὴν ὑψηλότητά μας ἀφοῦ ὑπάρχουν ἄνδρες πὸν μέσα στὴν παρακμιακὴ ἀποσύνθεσι τοῦ δημοσίου βίου, ἀρνοῦνται νὰ συγχρωτισθοῦν μὲ τυχοδιῶκτες, ἀπατεῶνες καὶ καταχραστὲς τοῦ δημοσίου χρήματος.

Γιὰ τὸ πολὺπλευρο ἔργο τοῦ 'Ελεγκτικοῦ Συνεδρίου, τὶς δυσχέρειες πὸν κατὰ τὴν πορεία τῶν ἐργασιῶν του συναντᾶ καὶ τὴν εὐθυχία τῶν λειτουργῶν του ἔχουν μιλήσει κατὰ καιροὺς προσωπικότητες ἀπ' ὅλες τὶς πολιτικὲς παρατάξεις.

Γιὰ νὰ μὴ σᾶς κουράσω θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ ἀναφερθῶ σὲ ὀρισμένες προσωπικότητες, οἱ λόγοι τῶν ὁποίων ἰδιαίτερα χρωματίζουν τὴ σπουδαιότητα τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἱστορικοῦ θεσμοῦ μας καὶ δικαιώνουν ἀπόλυτα τὴν ἀποψινὴ ἱστορικὴ πρωτοβουλία τῆς 'Ακαδημίας 'Αθημῶν. Θὰ ἀναφερθῶ καὶ πάλι στὸν Πρόεδρο Παν. Κανελλόπουλο, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν 29ῃ Συνεδρίασι τῆς Βουλῆς στὶς 9 Αὐγούστου 1983 εἶπε τὰ ἑξῆς: Κύριοι συνάδελφοι, τὸ 'Ελεγκτικὸ Συνέδριο ὑπάρχει γιὰ νὰ ἐνοχλεῖ τὶς Κυβερνήσεις καὶ πρέπει νὰ ἐνοχλεῖ τὶς Κυβερνήσεις. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀποστολὴ του. 'Ελέγχει τὶς κρατικὲς δαπάνες, ἄρα ἐνοχλεῖ τὶς Κυβερνήσεις. 'Αλλὰ πρέπει νὰ σᾶς βεβαιώσω ὅτι ὡς τὸ 1963 πὸν ἤμουν μέλος Κυβερνήσεων ποτὲ οἱ Κυβερνήσεις δὲν αἰσθάνθηκαν τὴν ἐνόχλησι αὐτὴ. Ποτὲ δὲν ἀντέδρασαν, ἀπεναντίας μάλιστα αἰσθάνονταν καὶ εὐγνωμοσύνη γιὰ τὴ βοήθεια τοῦ 'Ελεγκτικοῦ Συνεδρίου πὸν ἐξετάζοντας τὶς δαπάνες τὶς κρατικὲς ἢ καὶ τῶν 'Οργανισμῶν Δημοσίου Δικαίου ἀνακάλυπταν τρωτά.

Εἶχαν ἀρχίσει νὰ ἐνοχλοῦνται καὶ πρὶν ἀπὸ τὸ 1981 ὀρισμένα μέλη τῶν Κυβερνήσεων γιὰ τὴν ἀδστηρὴ στάσι πὸν τηροῦσε καὶ ἔπρεπε νὰ τηρεῖ τὸ 'Ελεγκτικὸ Συνέδριο.

Είχαν ενοχληθεί, ενώ σās βεβαιώνω ότι πριν από το 1963 δεν είχαν διαπιστώσει κανένα τέτοιο φαινόμενο ψυχικής αντιδράσεως Υπουργών Οικονομικών απέναντι των αποφάσεων του Έλεγκτικού Συνεδρίου.

Όμως φαίνεται ότι ακόμη περισσότερο ενοχλούνται οι Υπουργοί σήμερα και αυτό δεν είναι προς ήθικόν όφελος τής Κυβερνήσεως. Δεν είναι προς τιμή μίας Κυβέρνησης να ενοχλούνται από τόν έλεγχο ή από τόν τρόπο λειτουργίας του Έλεγκτικού Συνεδρίου.

Ο επίτιμος Πρόεδρος τής Ν. Δημοκρατίας κ. Εδάγγελος Άβέρωφ παίρνοντας τόν λόγο κατά τήν ίδια αυτή συνεδρίαση τής Βουλής είπε τὰ εξής: Άπό τις ετήσιες εκθέσεις του Έλ. Συνεδρίου, θυμάμαι ότι οι Κυβερνήσεις μας συχνά είχαν παράπονα, διότι συχνά επέκρινε δαπάνες μας και επέστρεφε πολλά έγγραφα προς διόρθωση των πράξεών μας. Και αυτό, σέ εποχή πού είμεθα έμεις Κυβέρνηση, τó καλύπτει επίσης μία δήλωση πολύ χαρακτηριστική, δήλωση ανθρώπου ό οποίος δεν μπορεί να τύχει ύποψίας ότι τó έκανε για να μās είναι ευχάριστος. Ένωώ τόν Πρόεδρο του Δικηγορικού Συλλόγου Άθηνών τόν κ. Μαχαίρα, ό οποίος σέ έθιμοτυπική επίσκεψη του στο Έλεγκτικό Συνέδριο κατά τó 1981 έδήλωσε —και έγράφη και στις έφημερίδες— ότι «στο Δικηγορικό Σύλλογο ό φάκελος του Έλεγκτικού Συνεδρίου είναι λευκός».

Στό τελευταίο βιβλίο του «ένα σάλπισμα» ό πολυγραφότατος κ. Άβέρωφ αναφέρεται και πάλι στο Έλ. Συνέδριο και γράφει: «Άντ' αυτού, όχι μόνον ό χορός καλά κρατεί, αλλά και εξαπολύθηκε επίθεση κατά του Έλεγκτικού Συνεδρίου ως όργανου άπρηχαιωμένου. Και τούτο, άγνοώντας τó σεβασμό πού από τήν ίδρυσή του (1833) τρέφουν οι Έλληνες προς αυτό τó Σώμα, άγνοώντας ότι τó Έλεγκτικό Συνέδριο πάντα βοήθησε, κατά τήν έκφραση του Καραϊσκάκη, «να σταθεί ό τόπος όρθιος» και ότι πάντα υπήρξε ακοίμητος φρουρός του δημοσίου χρήματος».

Κατά τή ΜΓ' συνεδρίαση τής Βουλής τής 19 Δεκεμβρίου 1979 ό Πρόεδρος κ. Γιάννης Ζίγδης είπε τὰ εξής: Είναι τó πρώτο δικαστήριο πού ιδρύθηκε στην Ελλάδα. Ο προληπτικός έλεγχος υπάρχει από τó 1887 και αποδείχθηκε σωτήριος. Και έχει τέτοιο κύρος τó Συνέδριο, ώστε σ' αυτό να αποβλέπει ή Κοινή Άγορά κατά τόν κατασταλτικό έλεγχο των πιστώσεων τις όποιες θά χορηγήσει στην Ελλάδα κατά τήν ένταξή της. Σ' αυτή τήν υποχώρηση των ήθών, σ' αυτό τόν θρίαμβο του άτσιδισμού, σ' αυτή τήν έλλειψη συνειδήσεων, θά πάμε να καταργήσουμε και στη διαχείριση του δημοσίου χρήματος, τόν προληπτικό έλεγχο, είναι κάτι πού δεν περιμένα να ακούσω ποτέ. Άλλά πιστεύω ότι δεν θά ξανακουσθεί περι τού θέματος αυτού στη Βουλή των Έλλήνων.

Πρὶν τελειώσω θὰ ἀναφέρω καὶ μιὰ περικοπή ἀπὸ τὸ λόγο πὺν ἐκφώνησε στὸ Πολεμικὸ Μουσεῖο τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1983 ὁ τέως Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Κωνσταντῖνος Καραμανλῆς, ὁ ὁποῖος κηρύσσοντας τὴν ἔναρξη τῶν ἐορταστικῶν ἐκδηλώσεων γιὰ τὴν ἐπέτειο τῆς συμπληρώσεως 150 χρόνων ἀπὸ τὴν ἴδρυση τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου εἶπε τὰ ἐξῆς: «Εἶναι, βέβαια, ἀλήθεια ὅτι τὸ ἔργο τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου εἶναι ἄχαρο καὶ προκαλεῖ δυσφορία, ἀκόμη δὲ καὶ ἀντιδράσεις ἀπὸ τοὺς ἐλεγχόμενους. Ἀλλὰ ἡ προσφορά του στὴ διαφύλαξη τοῦ δημοσίου χρήματος καὶ ἡ ἀντίστοιχη ἐμπιστοσύνη πὺν δημιουργεῖται στὸν πολίτη, εἶναι τόσο σπουδαῖες, πὺν ἀντισταθμίζουν ὄλες τὶς δυσάρεστες ἐπιπτώσεις κατὰ τῶν φορέων τοῦ θεσμοῦ.

Εἶναι, ὄμως, καὶ γενικότερα ἀναγνωρισμένο ὅτι σὲ δύσκολες ἐποχές, ὅπως αὐτὴ πὺν περνᾶμε σήμερα, ἡ ἐξασφάλιση τῆς σωστῆς διαχείρισης τῶν δημοσίων οικονομικῶν ἀποτελεῖ ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ τὴν ἀποδοχὴ ἀπὸ μέρους τῶν φορολογουμένων θυσιῶν, πὺν χρειάζονται γιὰ τὴν ἀσφάλεια καὶ τὴν πρόοδο μιᾶς χώρας. Καὶ αὐτὴ ἀκριβῶς τὴ σωστὴ καὶ νομότυπη ἐφαρμογὴ τῶν κανόνων πὺν πρέπει νὰ τηροῦνται ἀπὸ τοὺς οἰασθῆποτε μορφῆς δημοσίους ὑπολόγους ἐξασφαλίζει ὁ θεσμὸς τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου.

Γι' αὐτὸ καὶ τὸ Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος ἔχει ὀπλίσει τοὺς λειτουργοὺς τοῦ Σώματος αὐτοῦ μὲ ἰσοβιότητα καὶ ἀπόλυτη δικαστικὴ ἀνεξαρτησία γιὰ νὰ μποροῦν νὰ ἀνθίστανται μὲ θάρρος σὲ κάθε πίεση ἀπ' ὀπουδήποτε καὶ ἂν προέρχεται καὶ χαίρω γιὰ τὴν ἀρετὴ αὐτὴ ἐπιβεβαίωσαν πάντοτε τὰ μέλη τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου τῆς Χώρας μας».

Κυρίες καὶ Κύριοι,

Ἐπεσήμανε στὴν ὀμιλία του ὁ ἀκαδημαϊκὸς κ. Βλάχος ὅτι καὶ τὸ Ἐλεγκτικὸ Συνέδριο αἰσθάνεται καὶ αὐτὸ τοὺς κραδασμοὺς πὺν συνεπάγεται ἡ τρομακτικὴ δίνη τῶν καιρῶν. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι κατὰ καιροὺς δέχεται ὄχι ἀπλῶς κραδασμοὺς ἀλλὰ καὶ σεισμικὲς δονήσεις. Ὅμως παρὰ τοὺς κραδασμοὺς αὐτοὺς καὶ τὶς δονήσεις ἄνθισε καὶ καρποφόρησε στὴν μακροαίωνη ἱστορία του, ὅπως τόνισε στὴν ἀρχὴ τῆς ὀμιλίας του ὁ κ. Καθηγητῆς. Ἐυελπιστῶ δὲ ὅτι ἀπτόητο καὶ ἀγέρωχο τὸ Ἐλεγκτικὸ Συνέδριο θὰ συνεχίσει τὴν ἀνοδικὴ πορεία του, θὰ ἀνθίζει πάντοτε καὶ θὰ καρποφορεῖ καὶ κάτω ἀπὸ τὶς ὀποιεσδήποτε συνθήκες θὰ εἶναι πάντοτε ὁ ἀκόμητος φρουρὸς τοῦ δημοσίου χρήματος.